

— izvešči ponedeljek — vsak dan jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo, rokopolat se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijske lista Edinosti. — Tisk tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celoletno L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot. osmrtniki, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Prvi majnik 1921.

Pomlad je v naravi, pomlad v človeških srcih. Porajajo se nove življenjske navdaje človeka s pogumom polni ga z novim upanjem v boljšo bodočnost. Prvi maj je znamenje življenja, je znak zmagovite pravice nad krivico, znamenje zmage doberga nad zlim.

Ko smo praznovali v letu 1914. 1. maj, so naša srca že slutila bližajočo se silo vito neviht, ki je potem udarila na človeštvo. Od tedaj smo praznovali že sedem prvih majnikov. Kako smo jih praznovali, dobro vemo. Zalostni spomin na ta leta bo ostal, ko bodo današnja pokoljenja že davno prah in pepel. V teh neizmerno dolgih in težkih letih smo vsako pomlad pričakovali, da nam prisojnih prvi majnik prinese zaželeni mir. Hrepenenje po miru in spravi nas je navdajalo z gotovostjo, da mora priti do pomirjenja človeških strasti. V znamenju sovražstva, uničevanja, požganja in morjenja so hoteli vodje evropskih narodov doseči mir. Ali sovražstvo je rodilo sovražstvo, eno zlo je porodilo drugo. In tako ni hotelo biti konca veliki svetovni žaložri.

In ko se je končno ena vojskujoča se stranka zgrudila pod težo silnih udarcev, tedaj so milijonske množice verjele, da je vendar enkrat zmagalo dobro nad zlim, da je užaljena pravica s tem dejanjem maščevana. Priti bi moral čas pravice, čas vzajemnega dela, ko bo človeštvo zopet zgradilo in popravilo, kar je v svoji brezumni zmoti lahkomišelnost porušilo v vojnih letih.

Kakor se nikoli poprej, so dogodki svetovne vojne pokazali, da so vsi kulturni narodi navezani drug na drugega, da smrt enega ne pomeni življenja drugega, kakor pravi latinski pregovor: »mors tua, vita mea«. Nasprotno: življenje bližnjega je neobhodno potrebno za moje življenje. Toda vkljub neizmerne mu zlu, ki ga je zapustila vojna v narodih, vkljub vsem žalostnim izkušnjam smo v zadnjih dveh letih po končani svetovni vojni uvideli, da človeštvo ni prišlo do novega spoznanja.

Konec morilnega boja bi moral biti začetek ljubezni, dejanjem sovražstva naj bi sledilo dejansko izvrševanje dobrih del. Tretji majniški praznik po končani vojni je tu, toda kamorkoli se ozremo, povsod vidimo le sovražstvo, ki dokazuje, da vojna duševnost v posameznikih, v celih slojih in narodih še živi.

Če se ozremo nekoliko na svetovni položaj, moremo sicer ugotoviti, da nimamo več velikih vojnih front, a že so kraji v Evropi in v sosednji Aziji, v katerih divja bojna vira. Čeprav nimamo več bojnih front v pravem pomenu besede, imamo vendar sovražno razpoloženje med narodi in državami. Zato stoji, da omenimo boj za vojno odškodnino med Nemci in zaveznicami. Ta boj ni še končan in nihče ne more z gotovostjo predvideti, do kakšnih posledic te ne privede evropske narode ta spor.

Neštevilna so sporna vprašanja med posameznimi narodi in državami. Vsi spori skoraj izvirajo iz pohlepa močnejšega, ki hoče slabejše oropati. Skoraj vsaka država se mora vrhu tega boriti proti notranjim nevarnostim. Socialno gibanje proletariatskih množic je največje še nerešeno vprašanje. Malokje je bil ta socialni boj tako izrazit in ob enem tako silen kakor ravno pri nas v Italiji.

Prvi majnik je že desetletja tudi praznik proletariatskih množic. Ta dan mirujejo neštete tvornice po vseh deželah, kjer se je zavedno delavstvo organiziralo v svojih strokovnih skupinah in kjer so te samoohranbene organizacije izkoriščane v roke močnejših voditeljev, ki so vtisnili strokovnim organizacijam politični pečat. Zato je bil vsako kratni prvi majnik tudi politična manifestacija tistih strank, ki imajo v svojih programih ideale delavskih slojev.

Delavsko svetovno gibanje je z zmago sovjetov v Rusiji doseglo svoj višek. Za nekaj časa se je zdela, da bo silni val iz Rusije zagrnul tudi zapadne evropske narode, tembolj ker se nahajajo na zapadu države z veliko in bogato industrijo, ki jo vzdržujejo milijoni organizirane proletariatske. Silni idealisti a obenem tudi sleparki demagogi so vzburkali množice ter jim prerokovali skorajšnjo zmago nad ničevrednim in na smrt bolnim meščanstvom. To prerokovanje pa je bilo zmotno in to zmotno so začele delavske množice plačevati s svojo kožo.

V Italiji smo videli, kako se je zrušila velika politična stranka, ki je predstavljala vso silo italijanskega proletariata. Reakcija ruši in uničuje dan za dnem in brez prestanka delavske organizacije. Delavske zbornice so žalostne razvaline in pogorišča, tiskarne in knjižnice, to mogočno kulturno orožje delavstva, bo zapadlo isti usodi. Barbarsko klanje zastruplja vse javno in zasebno življenje širokih slojev in ječe so polne revežev, katerih družine trpe pomanjkanje. Tako so padli grehi nespretnosti in lahkomišelnosti voditeljev na delavske množice, ki sedaj trpe in se zvijajo pod silnim bremenom reakcije. To se godi v časih, ko se brezposelnost množi, ko postaja svetovna gospodarska kriza z vsakim dnem hujša.

Letošnji prvi majnik ni dan veselja za italijanski proletariati. Letošnji prvi majnik je zanje dan ponižanja in razočaranja. Teško bo pač doživet, kar se je v tako kratkem času zrušilo.

Tudi naše jugoslovensko ljudstvo ne more z veseljem in srcu praznovati današnjega pomladnega dne. Tudi mi smo narod delavcev in kmetov, mnogo skupnih smotrov imamo z mednarodnimi proletariatskimi organizacijami, dasi nas od teh ločijo načelna vprašanja. Veliko je naših ljudi, ki so se dali zapeljati od mamljivih obljub boljševističnih demagogov in ki doživljajo danes svoje težke dneve. Pomilujmo jih, a vemo, da se mnogi povrnejo k narodu, od katerega jih je speljalo lažno upanje.

Ogromna večina našega ljudstva pa je vkljub težkemu položaju ostala zvesta svojim narodnim idealom. Tudi mi moramo prenašati udarce nasilja. Časi so taki, da nam je skoraj obupati. V popolni brezpravnosti in nesreči se zastoj oziroma po pomoči. Toda silen vihar, ki je zavel po vsej državi in je zajel tudi nas, se mora enkrat poleči. Trdno upamo, da bo zmagal čut človečnosti tudi v naših narodnih naspotnikih.

Upamo v človečanstvo, zato smo pričrčani, da pridejo tudi za nas boljši dnevi. In tedaj bo tudi za nas prvi majnik praznik socialnega prerajanja, praznik zmagoslavne pravice, ki je strla krivico in osrečila Slovence.

na svoji današnji seji poleg ministra finance tudi ministra vojne in vere.

Češkoslovaška

Češkoslovaška in male države.

PRAGA, 29. Češkoslovaška vlada je obvestila potom svojega zastopnika v Parizu estonsko, letniško in georgijsko vlado, da jih pripozna »de facto«. Obenem je imenovan vladam napovedala, da bo v najkrajšem času imenovala svoje zastopnike pri njih. Letniški delegat Schreiner je bil sprejet od ministrskega predsednika v posebni audijenci. Schreiner se je v imenu svoje države zahvalil češkoslovaški vladi za njeno prijateljsko zaščito. Rekel je, da je pokazala Češkoslovaška že nešteto krat, kako je malim državam naklonjena. Vidi se, da jo vodi veliki duh Masarykov.

Češkoslovaško-francoska trgovinska pogodba. PRAGA, 29. Češkoslovaško-francoska trgovinska pogodba stopi v veljavo že 1. maja t. l. Prvotno je Francija hotela pogodbo ratificirati v parlamentu. Sedaj je pa francoska vlada opustila to misel in pogodba stopi v veljavo brez ratifikacije v parlamentu.

Srednjeevropsko vprašanje.

PRAGA, 29. Legacijski svetnik Fierlinger, bivši predsednik češkoslovaške delegacije pri italijansko-češkoslovaških trgovinskih pogajanjih, sedanjí zastopnik češkoslovaške vlade v Amsterdamu piše v listu »Prager Presse« o konferencah v Rimu in Portorože in pravi, da bo sledila mirovnim pogodbam obnova gospodarskega življenja v srednji Evropi. Češkoslovaška pa ni čakala, kaj prinese ti dve konferenci, temveč je z različnimi državami že prej sklenila celo vrsto nučnih trgovinskih pogodb, tako da ostane za njo samo še nekaj točk, ki se bodo rešile na skupnih konferencah vseh prizadetih držav. Na teh konferencah se bo n. pr. rešilo vprašanje, kako se imata razdeliti odvisen premog in odvisno mineralno olje, ki se pridobiva v srednji Evropi. V tesni zvezi s tem vprašanjem je organizacija transporta. Dalje se bo na teh kon-

ferencah govorilo tudi o tržaški lukl. Konferenca v Portorože se bodo udeležile tudi Francija, Anglija in Amerika. Kdaj se bo konferenca v Portorože začela, se bo prihodnje dni enkrat določilo, ko se ona v Rimu zaključi.

Pred začetkom pogajanj med Češkoslovaško in Ogrsko

PRAGA, 30. Ogrski ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil v klubu krščanskih nacionalcev, da se bodo te dni začela gospodarska in politična pogajanja s Češkoslovaško.

Gospodarski odnosi med Češkoslovaško in Rusijo.

PRAGA, 30. Mostovenko, sovjetski zastopnik na Lotvinskem, je bil imenovan za predsednika ruske gospodarske misije, ki pride na Češkoslovaško.

Rusija

Gospodarski odnosi med Rusijo in Evropo. — Ruske armade šteje dva milijona mož

ANTVERPEN, 29. Neki sodruknik lista »Neptune«, ki je potoval s Krasinom iz Doverja do Ostende, je vprašal tega zastopnika sovjetske vlade, ali je od gospodarskih odnosov med Rusijo ter Anglijo, Italijo in Nemčijo bilo že kaj priča. Krasin je odgovoril, da da in je dostavil: Mi za sedaj nimamo mnogo robe na ponudo. Ko pa se prometna sredstva popravijo, bomo lahko dajali žito in petroleje. Krasin je ob zaključku priznal, da ima Rusija pod orožjem 2.000.000 mož. Drži jih pod orožjem, ker dobro ve, da jo lahko kdo napade.

Italija

Rimska konferenca

RIM, Včeraj popoldne se je sestal odbor za pokojnine. Določbe o pokojninah uradnikov uprave, ki je bila skupna obema deloma bivše avstro-ogrske mornarice, so bile potrjene.

Spopad med železničarji in fašisti v Padovi. — En železničar ubit

PADOVA, 30. Sinoči je nekoliko železničarjev lepilo proglase za proslavo 1. maja. Fašisti so jih opazili in napadli. Prišlo je do spopada, pri katerem so fašisti rabili revolverje. En železničar je bil ranjen ter je kmalu potem umrl.

Avstrija

Vprašanje kancelarju o dogodkih v Bocnu

DUNAJ, 29. Skupina pangermanističnih poslancev v državnem zboru je poslala kancelarju republike vprašanje o dogodkih v Bocnu od 24. t. m.

Gibanje za priključitev k Nemčiji

DUNAJ, 30. Po zgledu Tirolske je tudi salcburški deželni zbor sklenil, da se bo vršilo ljudsko glasovanje o priključitvi k Nemčiji. Glasovanje bo baje 29. maja. Predlog je bil enoglasno sprejet in izvršitev je bila poverjena deželni vladi. Poleg tega je bil sklenjen protest proti francoskemu koraku na Dunaju in proti prepovedi priključitve k Nemčiji. Gornjeavstrijski deželni zbor je na predlog pangermanistov in z brezničnim odobravanjem krščanskih socialcev in socialnih demokratov sklenil zahtevati od osrednje vlade, naj napove glasovanje za vso Avstrijo, sicer bo Gornja Avstrija glasovala na svojo roko. Ta predlog je bil sprejet z enodušnim odobravanjem. Značilno je, da to gibanje krščanski socialci odobravajo, dočim mu je njih dunajsko glasilo »Reichspost« nasprotno in hudo napada pangermaniste in socialne demokrate.

Nemčija

Spori in stavke v Gornji Šleziji

PARIZ, 30. »Le Temps« poroča iz Oppelna: Sklep nemških industrialcev, da bodo zahtevali priključitev cele Gornje Šlezije k Nemčiji, je povzročil med rudarji tega okraja, ki so po veliki večini Poljaki, resen odpor. Ravateljstvo rudnika v Gleiwitzu je odpustilo dva rudarja, ki sta bila z drugimi tovarštv vred podpisala protest proti proglasu, v katerem so ravnateljstvo rudnikov zahtevali priključitev k Nemčiji. Vsled tega je stopilo 2000 delavcev v stavko in odbor zveze rudarjev v Gornji Šleziji je protestiral proti temu pri medzavezniški komisiji ter je zahteval, da se morata odpustena delavca zopet sprejeti na delo. »Le Temps« pravi, da kaže ta spor, kolike težave bi zavezniški imeli, ako bi hoteli razdeliti ta premoženjski okraj, v katerem so nemški gospodarji posejani med poljskimi delavci.

Francija

Reparacijska komisija za Avstrijo bo imela svoj sedež v Parizu

PARIZ, 29. Neko uradno poročilo reparacijske komisije pravi: Kakor je bilo naznanjeno dne 2. aprila, se je odsek reparacijske komisije preselil in bo od 1. maja 1921 imel svoj sedež v Parizu. Danes je komisija uradno določila novo sestavo komisije. Angleški, francoski, italijanski in jugoslovenski, češkoslovaški, grški, poljski in romunski odposlanec so bili imenovani za člane komisije. Pariškiemu odseku bodo poverjena vsa dela, ki se po svoji naravi ne bodo morala vršiti v Avstriji, dočim ostane na Dunaju

le neznaten del osobja prejšnje komisije. Vsled premestitve komisije v Pariz se bo večji del osobja, ki je bilo dosej, vslužbeno pri komisiji, lahko odpustil.

Nota reparacijske komisije o povrnitvi blaga, ki so ga Nemci odnesli iz zavezniških držav

PARIZ, 29. Tajništvo reparacijske komisije objavlja sledečo uradno noto z ozirom na popravek, ki ga je dala nemška komisija za vojna bremena o zapisniku, ki se nanaša na čl. 238. versailleske mirovne pogodbe: Reparacijska komisija je se včeraj pečala razen z določitvijo nemškega dolga, ki je v sedanjem hipu njena glavna naloga, tu z zapisnikom o povračilih, ki jih predvideva čl. 238. versailleske pogodbe in ki se glasi: Razen predvidene odškodnine bo Nemčija morala povrniti na način, ki ga določi reparacijska komisija, vso veljavo, vso živino in sploh vse predmete kakršnekoli vrednosti, ki jih je Nemčija odpeljala ali zaplenila in ki se bodo dali spoznati bodisi na nemškem ozemlju bodisi na ozemlju zavezniških držav. Dokler reparacijska komisija ne določi tozadnega postopanja, se bodo omejenjene vrednosti povračila po določbah premirja od 11. novembra 1918. in po raznih zapisnikih. Treba je omeniti, da je bil splošni zapisnik, ki določa načela in nekatere podrobnosti o povrnitvi živine, industrijskega in železniškega materiala, poslan Nemčiji že pred več meseci in je še vedno v veljavi. Razen za povrnitev reških čolnov, kar pa ni v zvezi samo s čl. 238 temveč tudi z dodatkom 300. osmega dela versailleske pogodbe, je bilo treba določiti tudi način povrnitve premičnin, umetnin itd. in vseh drugih predmetov, ki jih omenjati, ne jemlje v ozir. Ta povračila, ki so zelo zapletena, so se pridno proučevala s pravne in finančne stališča in tozadevni zapisnik je bil sporočen nemški komisiji za vojna bremena. Samo določbe o povrnitvi premičnega blaga in premičnih vrednosti niso še bile dane. Toda določbe premirja urejajo vsako vrsto povračil.

Predsednik nemške reparacijske komisije noče razpravljati o načinu plačevanja odškodnine

PARIZ, 30. Reparacijska komisija je začela včeraj na splošni seji razpravljati, kako bo Nemčija plačala odškodnino, ki je bila cenjena 132 milijard mark v zlatu. Načelni nemške komisije za vojna bremena, ki je bil povabljen, naj pride k seji, da da svoje mnenje o načinu plačevanja, je to vabilo pismeno odklonil. V svojem pismu je rekel, da se sprčo sedanjega položaja povabiku ne more odzvati.

Grof Sforza na poti skozi Pariz

PARIZ, 30. Sinoči ob 23'10 je prišel grof Sforza v Pariz. Vlak je imel tri ure zamude. Na postaji sta ministra sprejela grof Bonin Longare in en zastopnik francoskega ministrstva za zunanje zadeve. Grof Sforza je takoj šel na Severno postajo, odkoder se je odpeljal v Calais. V Londonu bo danes predboldne ob 11. uri.

Nemčija pripravljena sprejeti pariške sklepe?

PARIZ, 30. Dopisniki nekaterih listov javljajo iz Berlina, da je včeraj krožil glas, da je neki član nemške vlade predlagal pri seji ministrskega sveta, naj vlada takoj obvesti poslaniško konferenco v Parizu, da je Nemčija pripravljena podpisati pariške sklepe. Ni znano, kako je bilo s tem predlogom.

Anglija

Francoski odposlanci prišli v London

LONDON, 30. Briand, maršal Foch, maršal Weygand in Berthelot so prišli sredi v London. Na postaji jih je pozdravil Lord Curzon.

Uradna nasilstva na Irskem

DUBLIN, 29. Uradno. Kraljeve čete nadaljujejo s protinasilji. V sredo so zažgale tri fenijanske hiše, ker sta bili sežgani dve hiši, v katerih so stanovali kraljevi pristaši. Oblast javlja, da se bodo protinasilja nadaljevala v isti meri. Ako pa fenijanci ne nehajo napadati, bodo protinasilja še večja.

Anglija ne da Ircem popolne svobode.

LONDON, 29. V doljni zbornici je na razpravi zakon o naknadnih kreditih za Irsko. Razni govorniki napadajo vladne čete. Ministrski predsednik Lloyd George je v svojem odgovoru rekel, da Anglija ne more dovoliti Irski popolno neodvisnost. Vlada se ne bo vdala. Parlament je odobril Home rule, ki daje Irski široko samoupravo. Ako bi kdo, ki predstavlja Irsko javno mnenje, n. pr. eden od treh ali štirih poslancev, ki niso vpleteni v umore na Irskem, predložil kaj boljše, je vlada pripravljena se z njim pogajati. Lloyd George je dostavil: Mi, ki nosimo odgovornost za vlado na Irskem in za varnost Anglije, ne moremo dovoliti, da bi se tisti, ki predstavljajo kr. oblast na Irskem, brez kazni morili.

Stavka rudarjev. — Vlada obžaluje, da so se pogajanja razbila

LONDON, 30. Sir Robert Horne je podal kratko izjavo o položaju v stavki rudarjev. Rekel je, da mu je žal, ker pogajanja niso pripeljala do nobene rešitve. Vlada je napravila vse, da bi poravnala eno in drugo stran in izdelala takšne pogoje, ki bi bili vseh rudarjem in lastnikom. Vlada misli, da je rudarjem stavila zelo dobrohotne predloge.

Predlogi vlade, katere so rudarji odklonili.

LONDON, 30. Na seji, ki so jo rudarji imeli pred včeršnjim, so sklenili končnoveljavni odgovor na nove predloge lastnikov in vlade. Vlada je predlagala, da bi za prihodnje štiri mesece dovolila premoženjski obrti posojilo 4 milijonov funtov. S tem bi se preprečilo takojšnje in preveliko znižanje plač. To znižanje bi znašalo v maju tri šilinge a v juniju tri šilinge in 6 p. Zastopniki rudarjev so te predloge odklonili in vsrajajo pri svojih prvotnih zahtevah, t. j. da naj se dobiči zložijo v en sklad a za plače naj se določi državna tarifa.

Amerika

Ameriška vlada bo nemške predloge popravila in izročila zaveznikom.

NEW YORK, 30. Iz Washingtona poročajo, da je vlada na zadnji seji razpravljala predvsem o nemških predlogih. Nekateri krogi mislijo, da bo ameriška vlada nemške predloge popravila, tako da jih bodo zavezniki mogli sprejeti kot podlago za novo pogajanje.

Nekateri ameriški listi odobravajo stališče Francije

NEW YORK, 29. »New York Times« in »New York Tribune« odobravata za držanje Francije nasproti novim nemškim predlogom. Ta dva lista pravita, da so ti predlogi nezadostni. Tudi drugi listi naglašajo uspeh, ki ga je Briand dosegel, ko je izjavil, da namerava Francija takoj nastopiti.

Amerikanci hočejo, da se njih vojna mornarica dogradi po načrtu

WASHINGTON, 29. Narodno predstavnstvo je z veliko večino odklonilo popravek k proračunu za mornarico, kateri je zahteval, da naj se ne dovolijo za gradbo vojnih ladij nikaki stroški, dokler Harding ne skliče mednarodno konferenco za razorožitev. Predstavnstvo je nato sprejelo proračun. Proračun se predloži senatu v svoji nespremenjeni obliki.

Toliko zlata v Ameriki, da ne vedo kam z njim.

NEW YORK, 29. Se vedno prihaja iz Evrope v Zedinjene države mnogo zlata. Vsled tega so uradniki tvornice denarja v velikih zadregi. Kleti tvornice denarja v New Yorku so polne zlata v kosih in tudi v denarju. Da se rešijo iz zadrege, so v New Yorku prosili bankirje iz Filadelfije, naj sprejmejo del zlata, ker je njihova tvornica denarja bolj pripravna za topljenje velikih množin te rude.

Grška

Zatišje na bojišču v Mali Aziji.

ATENE, 29. Uradno poročilo o položaju 27. t. m. pravi: Na fronti pri Nikomediji streljanje proti našim prednim stražam. Na fronti severne in južne skupine nič novega.

Venizelos ostane stalno v tujini.

ATENE, 29. List »Patris« javlja, da se je Venizelos odločil, da ostane trajno v inozemstvu.

Kandidat Jugoslovanske narodne stranke za Istro Tomo Herak aretiran

Sv. Lovreč Pazenatički. Dne 25. aprila t. l. so aretirali orožniki kandidata Jugoslovanske narodne stranke Tomo Heraka ter ga zaprli. Aretirali in zaprli so ga zato, ker so našli pri njem dva samokresa. V zaporu so mu zvezali noge z verigo, tako da je moral vso noč ležati na vlažnih in mrzlih tleh. Drugi dan so ga odvedli v Poreč v zapor, nje govni ženi so pa rekli, da ga ne bodo izpustili, dokler ne bodo volitve v parlament pri kraju.

Volilci

Po enoglasnem sklepu vodstva Jugoslovanske narodne stranke ste dolžni oddati pri volitvah na binško nedeljo samo takšne glasovnice

z lipovovejico, na katerih je na obeh straneh pod tem odznakom s črnilom (s črno tinto) napisano ime:

za Gorico — Wilfan,
za Istro — Wilfan in Stanger,
za Trst — Slavik.

S takšnimi prednostnimi glasovi se zavaruje predlagani vrstni red naših kandidatov. Natančneje je stvar pojasnjena v članku »Komu naj dajo naši volilci prednostni glas?« V imenu sloge in discipline, jugoslovanski volilci, Vas pozivamo, da brez izjeme storite svojo dolžnost.

Osrednji volilni odbor.

Volilnim odborom!

Vkljub ponovnim pozivom nam se še niso naznanila imena oseb, ki naj bi sodelovali pri volilnem činu kot naši zapupniki, takozvani »zastopniki kandidat-ske liste«. Treba jih je za vsako sekcijo po dva, enega pravega, enega namestnika.

Pozivamo volilne odbore v zgornji in spodnji okolici, da storijo, za kar so bili naprošeni, najpозneje do ponedeljka, 2. majnika, ker bi sicer ne mogli zaupnikom pravočasno predložiti na pristojnem mestu.

Na delo takoj v ogib nepopravljivi narodni škodli!

Glavni volilni odbor
Jugoslov. nar. stranke za Trst in okolico

Jugoslavija

Parlamentarno situacijsko poročilo

BELGRAD, 29. Danes so mnogi poslanci odpotovali domov. 7. maja bo predsednik skupščine pozval vse člane predstavnega odbora na sejo, da rešijo amandamente, nanašajoče se na prvi oddelek ustave. Dosedaj je prijavljenih okoli 20 govornikov za specialno debato.

Po sedanjem stanju se pričakuje, da bodo glasovali za ustavo tudi socialni demokrate in republikanci, dočim bodo glasovali komunisti in Narodni klub proti. Kaj bodo storili člani Jugoslovanskega kluba, se še ne ve. V parlamentarnih krogih se govori, da skušajo člani Jugoslov. kluba svojo taktiko izpremeniti, da bi za ceno kanceparagrafa tudi glasovali za ustavo. Istotako se misli, da bo tudi Trumbić glasoval načelno za ustavo; vrhutega se smatra, da bodo glasovali za ustavo še nekateri neopredeljeni poslanci. Tako bo znašala večina za ustavo mnogo nad polovico glasov.

Zahteve muslimanov iz južne Srbije

BELGRAD, 29. Muslimani iz južne Srbije so predložili vladi sledeče zahteve: 1. da se pusti zemlja do 30 ha dosej danjim posestnikom; 2. da se posestva preko 30 ha razdele tako, da dobe kmetje 70%, dosej danji lastniki pa ostalih 30%. Za odškodnino se zahtevajo predložit.

Delo na uredbi o izenačenju uradniških plač

BELGRAD, 30. V finančnem ministertvu so včeraj nadaljevali z izdelavanjem uredbe o reguliranju in izenačenju uradniških plač za celo državo. V redakcijski komite je izvolil ministrski svet

Preganjanje slovenskega jezika v cerkvi

Kakor znano, je škofijstvo odredilo, da se bo vršila odslej pri Starem sv. Antonu v Trstu služba božja le za Italijane; odpravljeno je slovensko petje pri sv. maši, odpravljena slovenska pridiga, odpravljen slovenski blagoslov, odpravljen krščanski nauk in vsakršna slovenska služba božja. Neka ženska, ki je zvedela za ta odlok, se je razjokala in vzkliznila: »21 let hodim v cerkev, 21 let sem poslušala Kristusov nauk, po 21 letih mi to cerkveno oblastvo vztraja.

Za danes se omejimo le na to, da navedemo razloge, s katerimi je argumentiralo cerkveno oblastvo, to se pravi presviti gospod škof, ko se je odločil za ta korak. Te razloge bomo skušali pojasniti danes. Prihodnjič priobčimo še mnoge zanimive opazke k škofijškemu odloku.

Gospod škof je dejal: »Da bo služba božja za italijanske in slovenske vernike pravično razdeljena, se določi, da bodo imeli Slovenci službo božjo v treh cerkvah, zato se ukine slovenska služba božja pri Starem sv. Antonu, ker obstaja velika komoditeta (udobnost) za slovenske vernike, da hodijo k Novemu sv. Antonu.«

Oglejmo si to »pravičnost«.

1. Italijani imajo službo božjo v sledečih cerkvah: Sv. Just, Marija Velika, Sv. Jakob, Stari sv. Anton, Novi sv. Anton, sv. Vincenc, via Ronco, via Cecilia, via Rossetti, via dell' Istria, Rosario, Kapucini. Slovenci pa naj imajo službo božjo le pri sv. Antonu nov., pri sv. Vincencu in pri sv. Jakobu. Za Lahe se vrši služba božja v 12 cerkvah in še 4 drugih kapelah, za Slovence v 3 cerkvah. Gospod škof je trdil, da je v Trstu samo 10 tisoč slovenskih vernikov, a v tem je gotovo v zmoti. Toda gospod škof, zapomnite si tole: ne gre zato, koliko je v mestu Lahov in Slovencev, marveč zato, koliko jih v cerkev hodi. Lahko so v mestu 3 milijoni Lahov in le 50 Slovencev in vendar bi se moglo zgoditi, da je v cerkvi več Slovencev kakor Lahov. Služba božja se mora določevati po številu vernikov tega ali onega jezika in ne po številu pripadnikov k posameznim narodnostim. Zato bi bilo abotno, se pri razdeljevanju službe božje sklicavati na podatke mestnega anagrafičnega urada. Prav zato je naravnost otročje, da je gospod škof izustil besede: »Volitve bodo izkazale število Slovencev«. Ne gleda na to, da je na tisoče naših volilcev izpuščenih iz volilnega imenika, ne gleda na to, da bo nešteto Slovencev volilo italijanske komuniste in socialiste, in ne gleda na to, da se vršijo priprave in se bodo vršile volitve v znamenju ognja in meča, ponovno poudarjamo: ne glejte na število Slovencev, ampak na število vernikov, t. j. onih, ki v cerkev hodijo.

Gospod škof! Ali veste, da je pri vsaki slovenski službi božji pri Starem sv. Antonu 300 vernikov, dočim pride k istovremni italijanski službi božji pri sv. Justu le 5-15 italijanskih oseb?

Gospod škof! Rožni venci se molijo po vseh cerkvah! Zakaj se vrši pobožnost rožnega venca pri Mariji Veliki za 6-12 žensk, 300 slovenskim vernikom pa kratite pridigo in rožni venci? Toliko gleda na Vašo »pravičnost« razdelbo.

2. Z ozirom na »komoditeto«, ki jo nudi cerkev novega sv. Antona prebivalcem naše župnije, pa sledeče:

Gospod škof! Zakaj so Vaši predniki zgradili v škofijški palači kapelo? Ali ne bi bilo komodno, hoditi maševat k novemu sv. Antonu, zlasti ob burji in dežju?

Gospod škof! Slovenska služkinja ima ob nedeljah ves predpoldne delo v družini. Da more v cerkev, si odtrga sladkega spanja. Kako naj hodi k novemu sv. Antonu služkinja, ki služi v okolici sv. Andreja, sv. Justa itd.? Ali ne veste, da so morale že dosedaj take revice nemudoma in takoj po sv. maši pri starem sv. Antonu hiteti domov, da so bile gospodinjam ob 7/30 na razpolago? Ali ne veste, da so tem revicam ne le ure, ampak tudi minute štete? In teh deklet ni malo; v vsakem stanovanju je po ena.

In vendar nočemo misliti, da je po Vaših nazorih duša služkinje pred Bogom manj vredna kakor duša predsed-

nika laškega P. P., kakor bi sicer morali po Vašem novem odloku soditi.

In nadalje. Gospod škof! Kdo pa pravi, kje je zapisano, da mora ravno slovenski vernik bežati iz lastne župnije in hiteti v drugo, da čuje krščanski nauk? Iz lastne župnije, povdarim. Zakaj vedite, da je še pred malo desetletji prebival na hribih Sv. Vida povečini le Slovenec — kmet. Ostanke te slovenske naselbine dobite še od via Navali proti morju. Ali ni to ljudstvo v svoji župniji avtohtono?

Gospod škof! Kako morete Vi ponujati komoditeto Novega sv. Antona našim 60 in 70-letnim starčkom, ki so od svoje mladosti navezani na lastno župno cerkev? Gospod škof, gospod škof, tudi mi verujemo, da imate dušo in da bo zahteval Večni Sodnik obračun od Vas za tako »pravično« razdelitev.

Gospod škof! Vas so Vaši italijanski svetovalci tako omrežili, da ne ločite več pravice od krivice, zakaj sicer bi ne bili izrekli slovenski ženi, ki je jokajoč pred Vas pokleknila in ihtela kakor Judita za svoje ljudstvo prosila, grozne besede: »To je komedija!«.

Vašega odloka ne oboja le slovensko ljudstvo, ampak tudi vsak pošten duhovnik.

Kdo pa se veseli dekreta? Razen fanatičnih lažnivskih oseb fašisti, liberalci, brezverci, framasoni. Tem edino ste ustregli. Njim v čast se krščanski nauk odpravljaj! Bog Vas živi, gospod škof! Izvedeli smo, da je bil pri gospodu škofu domač duhovnik, ki mu je razlog za razlogom pobijal, tako da Presviti sam ni znal, pri čem da je. Debatu se je končala s tem, da je duhovnik rekel: »Ako se odpravi slovenska služba božja pri sv. Antonu, je samo en razlog za njeno odpravo, to je: nacionalizem«. Krasen prizor! Priprosti duhovnik mora braniti Kristusov čisti evangelij pred nacionalizmom, ki mu služi škof! O tempora, o mores!

Slednjič je rekel gospod škof: »Meglio che sieno offesi 300 che dell'altra parte 5000«. To je: raje naj bo razžaljenih 300 Slovencev kakor 5000 Lahov. Lepo spričevalo ste si dali s temi besedami, gospod škof. Ne pravica, ampak oportunitizem Vas vodi! In s čim bi se mogli žaliti Lah? Edino le s tem, če bi se jim kratila služba božja. Dajte jim magari 10 pridig, saj mi nismo temu nasprotni. Kako naj bodo oni užaljeni, če imamo mi pridigo, ki jih ne moti? Gospod škof! Roko na srce: kdo naj bo užaljen? Pravoverni krščanski Lah ne more biti užaljen, ker je to izključeno. Kdo torej? Framasoni, brezverci. In temu se Vi nečete zameriti. Slovenskemu verniku pač, laškemu prostozidarju ne! Ubogi Kristus, kam so spravili krščanska načela...

Gospod škof je rekel deputaciji žensk: »Vi se branite hoditi k novemu sv. Antonu, češ da je daleč. Pomislite na deželo, na Istro, kjer morajo verniki po 1, po 2 uri daleč k službi božji«. Gospod škof, vsak tržaški mežnar bi se sramoval te besede izustiti. Mi smo v Trstu, in imamo v Trstu svojo faro, ne pa v Čikariji.

Konecno se je skušal Presviti opravičiti s tem le razlogom, ki je bil tudi zadnji: Slovenskim duhovnikom po deželi pomanjkuje, zato morejo naši mladi kaplani iz mesta na deželo. Gospod škof, to so pravljice. Pri starem sv. Antonu pridiguje mons. Slavec, ki ni kaplan, tudi ne mlad; on pridiguje prostovoljno in se za ljudstvo žrtvuje ter smo prepričani, da je voljan tudi zanašati se na tiste neumrljive duše, ki ste jih vi zapustili in ste jim pridigo vzeli. Zato so Vaše zadnje besede za nas prazne.

Se eno besedo je izustil gospod škof, ki bi bilo bolje, da bi je ne bil, ker je s njo razgalil svojo polno ignoranco, kar se tiče naše škofije. Rekel je: »Vi Slovenci ste hudi radi odprave par funkcij; a! Vam ni znano, da je toliko vaj, kjer ni za Lahe nobene pobožnosti, n. pr. na Proseku«.

Gospod škof! Ali Vam ni znano, da za Slovence ni v Siciliji nobene funkcije, da v Milanu ni za Kitajce nobenega rožnega venca. Moj Bog, kje pa so na

Proseku Lah? Koliko jih je. Če je par importiranih uradnikov z orožniki vred, koliko pa jih hodi v cerkev. In če tudi le eden hodi, mi nimamo nič, prav nič proti temu, da se zanj vrši služba božja. Mi Lahom službe božje ne odrekamo nikjer, le to hočemo, naj nas in naše službe božje pri miru pustite.

Gospod škof! V Ljubljani je bilo pred

Komu naj dajo volilci „prednostni“ glas?

Po proporcionalnem volilnem sistemu, ki velja za volitve v italijanski poslansko zbornico, sta dve vprašanji enako važni: I.) koliko mandatov odpade na posamezne kandidatske liste? in II.) kateri kandidati na posameznih kandidatskih listah vdobijo mandat?

I.) Koliko mandatov se dodeli posamezni kandidatski listi, o tem odloči v prvem redu razmerje glasov, ki se oddajo za posamezne kandidatske liste. Kakor znano, se ne glasuje za posamezne kandidate, nego za posamezne kandidatske liste, in sicer z glasovnicami, na katerih je oddisjen oznak kandidatske liste, za katero se namerava glasovati. Na glasovnico torej ni niti treba niti dovoljeno, napisati ali natisniti kandidatsko listo z imeni vseh njenih posameznih kandidatov; glas za listo je izražen z oznakom in samo z njim. Kdor hoče glasovati za kandidatsko listo Jugoslovenske narodne stranke, more in mora to storiti samo na ta način, da odda glasovnico z natisnjeno lipovo vejico.

Poleg glasov oddanih za listo, odloči o številu mandatov, ki se dodelijo stranki, tudi še število takozvanih »dodatnih« glasov, ki jih posamezni kandidati kakor stranke lahko vdobijo od volilcev druge stranke.

Če se je namreč predložila odprta kandidatska lista (to se pravi z manj kandidatov, kakor je mandatov za določeno okrožje na razpolago), potem smejo volilci stranke s takšno odprto listo napisati na glasovnico pod znak svoje stranke na tisto eno, oziroma (v istrskem okrožju) na tisti dve črti v spodnjem delu kolobara na glasovnici ime (v goriškem in tržaškem okrožju po enega, v istrskem okrožju po dveh) kandidatov kakšne druge stranke.

To pravico bodo imeli to pot na našem ozemlju samo tisti, ki bodo glasovali za Partito popolare italiano, in sicer samo v goriškem in istrskem okrožju, ker samo v teh dveh okrožjih nastopa ta stranka samostojno in je edina med vsemi predložila odprto listo, namreč po enega kandidata manj, v goriškem samo štiri in v istrskem samo pet. Njeni volilci bodo torej smeli napisati na glasovnice, opremljene z oznakom svoje stranke (križevim grbom), v goriškem okrožju ime še enega, v istrskem okrožju ime še dveh kandidatov kake druge stranke, n. pr. takozvanega Italijanskega narodnega bloka, kakor njihovi voditelji sami obetajo in je ob njihovem protislovenskem mišljenju tudi naravno.

Število »dodatnih« glasov oddanih za vsakega posameznega kandidata deljeno skozi število mandatov (v goriškem okrožju skozi pet in v istrskem skozi šest) se prišteje številu glasov oddanih za listo, kateri pripadajo kandidati, ki so bili za nje oddani dodatni glasovi. V gornjem primeru bodo torej volilci takozvanega Partito popolare italiano z dodatnimi glasovi, oddanimi za katerega koli kandidata takozvanega bloka, povečali blokovo volilno število in premaknili v njegovo korist razmerje glasov, ki je merodajno za razdelitev mandatov med razne stranke.

Volilcem Jugoslovenske narodne stranke, ki je predložila sklenjene kandidatske liste, je nemogoče oddajati dodatnih glasov za kandidate kake druge stranke in jih bodo torej dodatni glasovi zaničali šele pri skrutinju ali štetju glasov. Toliko večje važnosti že pri samem glasovanju pa bodo za naše volilce takozvani prednostni glasovi.

II.) Kateri kandidati namreč vdobijo tiste mandate, ki so po prej opisanem računu stranki dodeljeni, o tem odloči le v podrejeni vrsti red, ki so v njem bili predlagani, v prvi vrsti pa število prednostnih glasov, ki jih vdobijo posamezni kandidati od svojih lastnih volil-

cev. Po volilnem redu smejo vsi volilci, razen tistih, ki bodo zares izvrševali pravico oddajanja dodatnih glasov, (na našem ozemlju torej vsi volilci razen tistih pristašev Partito popolare italiano v goriškem in istrskem okrožju, ki oddajo glasovnico s križevim grbom in z imenom enega ali — v istrskem okrožju — tudi dveh kandidatov kakšne druge liste), oddati glasovnico z imenom enega, oziroma v istrskem okrožju dveh kandidatov tiste liste, za katero glasujejo. Tudi to se zgodi na ta način, da se ime tistega enega ali tistih dveh kandidatov napiše na glasovnico pod oznakom na tisto eno, oziroma na tisti dve črti, ki sta natisnjeni v spodnjem delu kolobara na glasovnici.

Radi preglednosti bodi dovoljeno, kar se je do tu razložilo, še enkrat na kratko posneti. Poleg glasov za listo, izraženih z oznakom, so možni samo dodatni in prednostni glasovi, ki se izražajo z napisanim imenom dotičnih kandidatov. Dodatni in prednostni glasovi hkratu na isti glasovnici so nedopustni in neveljavni. Dodatne glasove za kandidate drugih strank morejo oddajati samo tisti, ki glasujejo za stranko z odprto listo. Prednostne glasove za kandidate lastne stranke morejo oddajati vsi volilci razen tistih, ki (ne samo smejo oddati, nego tudi zares) oddajo dodatne glasove. V gornjem primeru bi torej tisti, ki bodo glasovali za Partito popolare italiano, mogli oddajati ali dodatne ali prednostne glasove, oboje hkratu pa ne, drugi volilci pa smejo oddati samo prednostne glasove. In sedaj dalje o teh prednostnih glasovih!

Vrstni red kandidatov posamezne kandidatske liste za mandate, ki so pripadli tej listi, se določi po takozvani osebni številki vsakega kandidata, ki jo tvori vsota 1.) glasov, ki so bili oddani za določeno listo, nadalje 2.) prednostnih glasov oddanih za tega kandidata od volilcev lastne stranke, in končno 3.) dodatnih glasov oddanih za istega kandidata od volilcev kake druge stranke. Ker ni po goriškem in istrskem okrožju, da bi volilci Partito popolare italiano, to je edine stranke, ki razpolaga z dodatnimi glasovi, oddajali takšne glasove za naše kandidate, bodo njeni dodatni glasovi pač uplivali na razmerje glasov med strankami in radi tega na število mandatov za posamezne stranke, ne pa na medsebojni vrstni red naših kandidatov. O tem bi mogli izključno odločevati morebitni prednostni glasovi napisani na glasovnice z lipovo vejico in radi tega se je vodstvo stranke moralo pečati z vprašanjem, kako naj se vrstni red kandidatov, kakršen je bil določen v predlogih kandidatskih list, zavaruje proti uplivu prednostnih glasov, oddanih za posamezne kandidate bodisi od naših pristašev, ki ne bi slučajno bili zadovoljni s predlaganim vrstnim redom, bodisi od nasprotnikov, ki bi lahko žrtvovali par svojih glasov za našo listo samo za to, da bi opremišči jugoslovensko glasovnico s prednostnimi glasovi pravnili po nas določeni vrstni red naših kandidatov. Na to vprašanje je možen samo en odgovor: naši volilci so v imenu sloge in discipline dolžni opremiti glasovnice s prednostnimi glasovi na ime prvega kandidata, oziroma — v istrskem okrožju — na ime prvih dveh kandidatov.

Proti temu se lahko prigovarja dvoja: prvič — zakaj se ne pušča volilec sloboda izbiranja med kandidati, ko jim je morda stranka prav, a zadnji kandidati ljubši kakor prednji? in drugič — zakaj se rajši ne pozovejo volilci, naj sploh oddajo samo prazne glasovnice brez prednostnih glasov? Oba prigovora se prav lahko zavrne. Prvi prigovor s tem, da je Jugoslovenska narodna stranka edinstvena, organizirana in disciplinirana stranka, noben blok, kakršen je italijanski, nobena koncentracija, kakor jo nazivajo nasprotniki, ki bi želeli nam tisto razcepljenost, ki tare nje same. Naše kandidatske liste so se enoglasno določile po zaslišanju zaupnikov po vsej pokrajini in vseh treh sledečih glavnih volilnih odborov, goriškega, istrskega in tržaškega, v seji Političnega društva Edinosti kot osrednjega volilnega odbora za vso pokrajino. Posebno se je na ta način določil tudi vrstni red kandidatov na posameznih treh listah z upoštevanjem vseh razlogov za najprimernejšo razvrstitev. Ko bi se sedaj dovolili prednostni glasovi, bi se s tem omogočilo, da ravno najmanj zanesljivi ali vsaj najmanj disciplinirani elementi zanesajo v našo enotno stranko neslogo in boj za prednost enega ali drugega kandidata iz osebnih ali celo separatističnih nagibov. Sloboda prednostnih glasov prepuščimo mirno strankam, ki so se iz samega strahu pred nami vpregle v skupne bloke in bodo seveda škale zadoščenja svojim posebnim strankarskim težnjam v boju za prednostne glasove v korist tistih kandidatov, ki so jim bližji ali vsaj manj zoprotni. Ta boj nas seveda ne bo brigal, ker bo brez pomena za izid volitev, kolikor se tiče števila mandatov, ki pripadejo naši listi, ne vrstnega reda, po katerem jih zasedejo naši kandidati.

Drugi prigovor, da bi se saj lahko glasovalo samo za listo, z našo lipovo vejico, brez prednostnih glasov, se še enostajneje zavrne. Pri tem postopanju ni zadostoval en sam naš nediscipliniran volilec, eden sam v vsem volilnem okrožju, ali pa, kakor gori namignjeno, tudi samo en sam zloben nasprotnik, da prevrne po legitimnem vodstvu naše stranke določeni in, kar je še bolj važno, tudi po ogromni večini volilcev ravno s tem odobreni vrstni red, da bi vsi drugi oddali glasovnice brez prednostnih glasov. Tako bi lahko eden z enim samim prednostnim glasom uveljavil svojo voljo proti volji tisočev drugih volilcev. V tem tiči očitna pomanjkljivost volilnega reda za rimsko poslansko zbornico. Dokler se ne odpravi, je treba z njo računati, in zato je osrednji volilni odbor ravno zaključil: »da so naši volilci v imenu sloge in discipline, in v svrhu, da se prepreči kakršnekoli spletki ali tekme, dolžni oddati glasovnice s prednostnimi glasovi v korist tistih kandidatov, ki so na kandidatski listi postavljeni na prva mesta, to se pravi, zapisati na glasovnicah pod našim oznakom na črto, oziroma — v istrskem okrožju — na obe črti: za Gorico — Wilfan, za Trst — Slavik in za Istro — Wilfan in Stanger.

Pozor

volilci v Trstu in okolici!

Prejeli ste že ali boste prejeli te dni od tržaškega municipija volilno izkaznico ali legitimacijo (Certificato d'iscrizione). Ta dokument je vsakemu volilcu potreben za volitev; brez njega ne more oddati svojega glasu. Pozvani ste bili zato že opetovano, da izkaznico skrbno čuvate.

Opozarjamo Vas še na nekaj važnega: Vsaka izkaznica mora imeti pečat tržaškega municipija; drugače ni veljavna. Vzemite torej takoj svojo izkaznico v roko ter pregledajte, ali ima na prvi strani v levem spodnjem kotu omenjeni pečat. Vselej pomote nekega uradnika so se namreč za nekatere sekcije tržaškega volilnega okrožja razposlale volilem izkaznice brez pečata. Kdor ima tako izkaznico naj jo takoj nese v telovadnico, Via della Valle, kjer dobi brez drugega manjkajoči pečat. Kdor nima časa, da to sam odpravi, naj prinese izkaznico v naše uradništvo, Via S. Francesco 20, I. Volilni odbori so naprošeni, da izkaznice brez pečata zberejo ter preskrbijo za vse skupaj manjkajoči pečat.

PODLISTEK

V. F. B.

V malem svetu

(33)

Dnevni troški za prodajalnice in hišo so bili veliki, a mnogo je pogoltnila oprava trgovine in novega stanovanja. Za to poslednji ni on niti prav vedel, koliko je stalo. To skrb je vzela nase žena, kakor je to tudi do sedaj že spadalo nanjo. Vendar jo je Janko opozoril, da do gotove meje on plača račune za novo pohištvo, drugo naj plača ona iz prihrankov pri gospodinjstvu.

Kako da je ona dosegala te prihranke in kako pokrivala potrebe, o tem mu ni polagala računa. Bila je navajena že od poprej, dati samostojno v teh stvareh. Kako da je delala to, tega ni vedel, niti ni imel pojma o tem, koliko slaneje oprave in druge potrebščine za ženo in otroke. Trošilo pa se je mnogo; manjše izdatke je pokrivala Krivosica iz svoje ročne blaginje, ki jo je lahko napolnila doli v prodajalnici, ako je bilo potrebno; večje stvari pa so se itak jemale na račun. Ko so jo večkrat potrebe velikih svot osupnile in vznemirile, se je tolažila, da je to začetek, a vsak začetek da je težak; ko se slednjič nabavijo vse potrebščine, brez katerih ugledna hiša ne more biti, potem se bo moglo izhajati za manje.

Največ jo je stal Dragana, ker je bil ravno on, ki se je najbolj ponašala z njim in ki je njeni hiši dajal oznake odličnosti. Tihla je

skoro kult s tem dečkom. Kar je zaželel, to mu je poskrbel. Oblačil se je pri prvem krojaču, imel je najfinije črtilje, klobuke in ovratnike, v žepu polno drobiža. Tako je postal Dragan kmalu član zagrebške »zlate mladine« in sta ga v nje krog dovedla Blanušić in Roder. S tega ga je seznanil Klarin, ki je z Dragonom prvi večer v njegovih staršev sklenil ozko poznanstvo, pobrativši se takoj z bratom Ivankinom.

Dragan je povsem dobro spadal v ta krog zlate mladine. Ni bil brez zdravega razuma, ali radi svoje lenobe se je komaj preril skozi gimnazijo. Ko je končno dospel do zlate svobode, je započel življenje lahkoinega klateranja in pohajkovanja po mestnih ulicah in kavarnah. Odkar ni bil več primoran k učenju, je nehala zanj vsako duševno delo. Da je došel v drugačen krog, da se je kdo zanimal za njegovo vzgojo, da je kdo vzbudil v njem zanimanje za kar si bodi plemenitega in koristnega, bi bil Dragan postal čisti član slovenske družbe. Ali doma ga ni imel kdo poučiti, niti se ni nikdo potrudil, da bi napravil kaj iz njega. Oče je bil zaposlen pri svojih opravkih, a materi je bil ideal, da ne ljubljence pride v fino družbo, da se fino oblači, drži hrbet zgrbljeno in da govori skozi nos. Izven domače hiše pa se je nahajal v družbi pet, šest za zagrebških mladcev, ki so igrali mlade gospode in trtili svoje dni v brezdelju, ne poznajoč drugega zanimanja in idealov, razun lahkomiselnih žensk, tujih konj, kart in sličnih stvari. Življenje teh mladih ljudi je sestajalo iz pohajkovanja po ulicah od obeda, igranja na kar-

te ali bilijardu v kavarni po obedu do večera, a po večerji zopet po kavarnah, gostilnah in tingltanglu do zore.

Kar se je dogajalo v mestu in v deželi na političnem, umetniškem in kateremkoli drugem polju, razun sportskega, ni imelo za krog teh mladeničev nikakega interesa. Niti tega niso vedeli, v čem da obstoji politično življenje njihovega naroda, niti niso posvečali nikake pozornosti pojavom v življenju umetniškem, ločeni od druge mladine, ki se je v nemalo, da idealu, četudi ne vsikdar za prave, ali vendar ideale, ki označajo dušo in srce, ki delujejo, da mladi človek napreduje z življenjem, da je spoznava polagoma, da se bori žnjim, a v tej borbi ga vodi vedno kot zvezda-predhodnica oduševljenje njegovo za nekaj vzvišene, za nekaj, kar lebdí nad zemeljskim prahom in podeljuje ljubezen do življenja, naroda, človečanstva, kar ustvarja značaje in kar človeka še v starosti jači in dviga — ločen od družbe take mladine z nekim aristokratskim ponosom, so živel ti mladeniči življenje starca — pa, ko so stopali povzdignene glave mimo svojih vrstnikov, ne da bi jih pogledali, so se čutili tako visoko, tako vzvišene nad »prostoto«, ki živi dnevno življenje naroda.

Taka družba je ugajala Draganu in bil je hitro zadovoljen žnjo, pozabivši popolnoma svoje prejšnje tovariše, ki pa tudi s svoje strani niso več mislili na nekdanjega tovariša. Dragan se je prišteval sedaj »zlati mladini« — živel je žnjo in po njenem načinu z vsem življenjskim nagonom mlade duše, ki ni imela drugega, za kar bi se navduševala.

Nekaj zgodovine idrijskega rudnika

Dne 29. novembra je pregledal adjutant generala d'Espagne vse zaloge. Našel je 834 stotov srebra, katerega je ukazal takoj odpeljati. Dobil je 50 voz, v katere so pa bile večinoma krave v prečene. Prvi dan ga je odpeljal 316 stotov za vojaško stražo v Vipavo. Dalje pa niso mogli, ker je bila živina pretrudna. Ko pa ni bilo po Vipavskem nikjer več vprežne živine, ker so jo vso voj. trans. porabili, so spravili mehove s srebrom v klet ter zastražili. Francozi pa niso znali skladati naših izdelkov. Zato je moral nekaj rudarjev z njimi v Vipavo, da so poškodovane mehove za silo popravili ali prelili srebrom v nove.

4. decembra je odšel iz Idrije stotnik Santolini s svojimi vojaki, ostalo jih je tu le 50. Dasi je stotinja odšla dva dni prej, kakor je bilo namenjeno, so vendar tirjali za dva dni 250 gl. za njih prehrano. Ker je bilo zaman se uprati, je plačal rudnik to svoto iz blaginje, v kateri se je nabiralo, kar se je dobilo iz crarične gostilne.

Novi poveljniki nadlieutenant Philibea

dotno posadko 127 funtov masla, er stot masti, 680 jaje in 69 kokoši. Nekaj so nabrali po mestu in okolici ter odpeljali in sporočili, da več niso mogli dobiti, kar je potrdil tudi francoski poveljnik. Maršal Massena je ukazal gosposki »Schneeberg«, poslati 40 voz v Idrijo, da odpeljejo živo srebro. Mesto Idrija pa naj da 116 voz. Dobili so jih pa le 50. Konje je moral dostaviti erar.

26. decembra 1806. se je podpisal min v Požunu in od 1. januarja ob 10. uri bi moral biti vsakteri nemoten na svojem posestvu. To se je naznanilo tudi poveljniku v Idriji, a ta je odločno izjavil, da ima od Massene strog ukaz, ostati v Idriji toliko časa, dokler se ne odpelje iz Idrije zadnji stot srebca.

7. januarja bi morali Francozi zapustiti naše mesto, pa se zato niso menili. Rudniška direkcija je se sicer pritožila v Ljubljano, a zaman.

Dasi so Francozi že toliko blaga zaplenili, jim le ni bilo še zadosti. Silili so paznike, kaj ljudem prigovarjajo, da bodo več skopalj in izgali. Ti pa so kopali le bolj slabo kamenje in žgalnice, je uprava nekaj časa ustavila. Pazniki in uradniki so Francozom dopovedovali, da je v žgalnici potrebnih več poprav, toda Francozom to ni šlo v glavo. L. naslaite nam so rekli mi vas bomo ž

Volilni katekizem

(Nadaljevanje. — Glej št. 99.)

15. Kdo naj odločuje glede ugovorov, ki so predloženi volilnemu uradu?

Končno odločitev glede vseh ugovorov in reklamacij ima izključno le državni zbor.

16. Kaj so to volilni zaupniki?

Volilni zaupniki so postavljeni od političnih strank in imajo pravico, da med volitvami pazijo na delovanje volilne komisije. Za vsako volilno komisijo, tedaj za vsako volišče lahko imenuje strankino vodstvo po enega volilnega zaupnika in po enega namestnika. Volilni zaupniki imajo pravico, da napravijo v tem ali onem slučaju protokol in javijo na pristojno mesto.

17. Kakšne lastnosti mora imeti volilni zaupnik?

1. Biti mora volilec v istem volilnem okraju, četudi ne na istem volišču.
2. Biti mora vpisan v listo porotnikov, ali član izvršilnega odbora kake poljedelske zadruge ali družbe, ali najmanj eno leto občinski svetnik, ali najmanj eno leto državni ali občinski namestnik, ali dobro izvršiti najmanj tretji razred kake avstrijske ljudske šole.

18. Kje volijo volilni zaupniki?

Na onem volišču, na katerem izvršuje svojo službo; tudi tedaj, če spadajo k drugemu volišču.

3. VOLILNA IZKAZNICA

19. Kaj je to volilna izkaznica?

To je bel list, ki ga izda župan volilcem v roku desetih dni po razpisu volitev in ki vsebuje sledeče podatke:

1. Volilni okraj;
2. volišče, na katerem voli volilec;
3. volilni lokal, v katerem naj voli;
4. dan in ura volitve.

Volilno izkaznico morajo dostaviti v hišo, prejemnik mora prejem potrditi s podpisom.

20. Čemu je volilna izkaznica?

1. Ona pouči volilca o volilnem lokalu, dnevu volitve in o volišču, da v, kje in kdaj naj kdo voli;

2. na dan volitve mu služi kot legitimacija. Samo oni, ki se lahko izkažejo z volilno izkaznico, smejo prestopiti prag volišča.

21. Kaj je treba storiti, če kateremu volilcu ni bila dostavljena volilna legitimacija?

V tem slučaju se mora sam potruditi radi nje. Tri dni pred volitvami ali na dan volitev jo lahko dobi osebno na županstvu. Prejem mora biti potrjen.

22. Kaj je treba storiti, če je kdo izgubil volilno izkaznico?

V tem slučaju lahko zahteva na županstvu volilno izkaznico. Če je volilec ali dan volitev ali dan prej nadomestno izkaznico. Ta je iz zelenega papirja in zaznamovana kot duplikat. Prejem mora biti potrjen na posebnem izkazu.

23. Kdaj se lahko zahteva na županstvu volilno izkaznico?

1. Če je kdo še sploh ni prejel na dan volitev in v roku prejšnjih treh dni.

2. Kdor je svojo izkaznico izgubil, dobi lahko na dan volitve ali prejšnji dan zeleno izkaznico.

Da se lahko to izvrši, mora biti občinski urad na dan volitve in skozi tri dni prej odprt po šest ur na dan.

4. GLASOVNICA

24. Kakšna je glasovnica?

Ta je napravljena iz kosa trdega, belega papirja, je 12 centimetrov široka in 22 centimetrov dolga in ima na vsaki strani ravno v sredini vtisnjen krog, ki je s črto razdeljen na dva dela; v zgornji in spodnji. Spodnji del kroga je prazen. V zgornjem delu je vtisnjeno znamenje, ki znači stranko, za katero se glasovnica glasi. Znamenje je lahko čisto poljubno: križ, ptica, stol, tri not itd. Imena kandidatov se ne smejo tiskati na glasovnice, sicer so te neveljavne. — »Gor. Straža«. (Dolge.)

Vesti iz Jugoslavije

Za ime »Jugoslavija«. Dne 14. t. m. se je vršil v Splitu tabor, ki se ga je udeležilo več tisoč ljudi. Zborovalci so zahtevali, naj se jugoslovenska država ne imenuje »kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev«, ampak Jugoslavija. Pri

prilici s hudimi kaznimi. Tedaj je znanj koval po skladiščih raznega blaga, orodja, železa. Francozi so povpraševali, kam so te stvari šle. Rudarji in uradniki so se izgovarjali, da se veliko porabi pri raznih popravah; tudi se ne more štetiti, ko tako silijo, da se v naglici dela.

Živo srebro so takrat spravljali v stroje, ki jih je bilo vedno več tisoč v zalogi. Da bi jih čim največje rešili, so boljše poskrili v podzemeljske rove pri žgalnici. Tajnik Jan je znal nekaj francoščine. Kjer je bilo treba, je torej on nastopil in zagovarjal. Nekoč je bil francoski poveljnik 2 tedna odsoten. Brž ko se je povrnil in zopet nastopil službo, je pregledal skladišča. Tedaj se je prijel za glavo: Kje so kože, kam so šle? Kam ste dali toliko kož? Zopet je Jan obrazložil, da so morali pri odpeljavi srebra le nove kože rabiti, nekaj da so jih pa morali dati vojniki, da lahko prelijejo, če bi se na poti katera pokvarila. In pri nakladanju, nagli vožnji in zopet pri razkladanju se kože kaj rade pokvarijo. To bo ja vedel, da so morali rudarje radi poprave kož celo v Vipavo klicati. Ti so jih tudi veliko s seboj vzeli. A zapisovalo se ni ne pri prejemu ne pri oddaji radi naglice, ker zahtevajo Fran-

cozi, naj se vsak njihov ukaz takoj izvrši. Ko je še uradnik Krampfeld te potrdil, se je Sibuet godrnjalje vdal. Železa, olja, loja, cevi in kož je bilo glasom inventarja za 37.279 gl. v zalogi. Toda od dneva do dneva je bilo manj materiala. Rudarji so po noči skrili, kar so mogli. Vtaknili so material kar pod nakopčeno ogelje in s tem veliko rešili. Ko je Sibuet videl, da so nekateri zapojli, ki so bili prej polni, sedaj prazni, je zahteval preiskavo. Grozil je z zaporom. Zopet so mu dopovedovali, da se v 4 mesecih ni naročilo nič novega, pač pa veliko porabilo in zaloga je za to, da se porabi, kadar se kaj potrebuje. Tudi je več reči, ki so last privatnih ljudi. Svečar Jurman, mesar Kobal in kovač Reje so pri nas shranili svoje reči, ker jih radi kvartiranja vojakov niso mogli doma držati. Sedaj pa zahtevajo, naj se jim shranjeni predmeti zopet vrnejo. Zopet se je Sibuet repenčil, a ko so mu Jurman, Kobal in Reje pokazali uradno potrdilo, da je roba, ki je bila shranjena v eraričnem skladišču, res njihova, je prvima dvema stvari izročil, le kovaču Reju ni hotel dati železa. Ko je Sibuet odšel in stotnik Galliot prevzel ključne skladišča, je blagi mož dal blago vsakega, če se je izkazal, da je njegovo. Vendar se je prepričeval, da do 19. februar-

Domače vesti

NAŠEGA TOMO HERAKA iz Sv. Lovreča Pazenatskega, solikandata nas drugih istarskih kandidatov, so karabinerji 25. aprila zapeli, ker so mu našli dva revolverja, ki ju je moral držati v hiši za brambo proti lopovom, ki so ga vso noč vezanega na nogah; drugi dan so ga odpeljali v Poreč v zapor, a njegovi ženi so rekli, da ga obdržijo v zaporu do konca volitev, da ne bo mogel agitirati za volitve. Ta vnebovpišča novica mi je dospela šele danes. Takoj sem ustmeno in pismeno protestiral pri Generalnem civil. komisariatu in zahteval, da se g. Tomo Herak takoj izpusti, a krivici strogo kaznujejo. Objubil so mi, — ne hoteti verjeti, da je se kaj takega zgodilo —, da stvar takoj preiščejo in vse ukrepejo, da bo prav.

Tudi jaz ne bi maral verjeti, a novico sem prejel od najverodostojnejše osebe. Pravim pa, (da se zelo malo izrazim), da živimo v deželi, kjer najde po krivdi grešnih izkušaj več vere, kdor take novice »izmišlja«, kakor kdor jih pokaže. — In če je novica vendar resnična? Prestali smo Obre in Hune in Tatars in Turke in Madžare in Nemce; če se kolo nadaljuje, vrtili bodo močnejši, a dovteli tisti, ki imajo daljšo sapo. Igraj kolo!

Dr. Josip Wilfan.

Kako spretno zna »Piccolo« agitirati. Včerajšnji »Piccolo« je na novo začel premišljati o volitvah. In glej, list je zopet v nezastiranih skrbih. Nedelavnost in brezbrzičnost italijanskega bloka mu mrači dušo, razjeda mu plemenito srce, ki nekako zvonko bje za italijansko stvar. Plemeniti piše: »Petnajst dni nas še loči od volivne preizkušnje, a na torišču naših narodnih sil ne vidimo niti znamenja one volivne delavnosti, ki bi odgovarjala velikim ciljem, radi katerih so se bile vse stranke združile v silno enoto. V normalnih časih so začele volivne priprave mnogo prej in vodili so vse delo možje, ki so poznali volilce od moza do moza. Uspehi niso bili plod pocestnih demonstracij ali ropotajočih govornikov, ki vzpirajo na javnih shodih manifestacije. Naši uspehi so bili plod potrepeljivega, natančnega, smotnega, podrobnega dela, ki ga večkrat nasprotniki niti opazili niso in je zato bilo tem uspešnejše. S tem delom smo zavezovali okraj za okrajem, hišo za hišo, volilca za volilec.

Kar se je zgodilo pred kratkim na Reki, je za nas največje praktične važnosti. Na volivno nedeljo jutraj so imeli trgi in glavne ulice mesta Reke navadno vsakdanje lice, ceste so bile cele polne patriotskega navdušenja. Nič ne ni mogel niti od daleč sumiti, da se bo preštevaje glasov, ki se je vršilo med mnogobrojimi, bučnimi narodnimi demonstracijami, končalo z zmago pristavev Riharda Zanella. Ti so bili šli na volišče jutraj in v prvih urah popoldneva ter se umaknili nato v svoje hiše in se zbirali v predmestjih, kamor ni mogla prodreti bojovitost fašistov. Ali ne zna »Piccolo« izvršno agitirati? Ali ni mojster v borenju svojih ljudi? Ali ni umetnik v opozarjanju, namigavanju? Kako lahko in nežno opozarja vendar fašiste na njihove »dolžnosti«! »Piccolo«, mi te občudujemo!

»Neue Freie Presse« o fašističnem napadu na Nemce v Bocnu in o dogodkih v Krnici. Največji časopis nemške Avstrije, list, ki ga čitajo po vseh evropskih prestolnicah in v velikih mestih Amerike, piše v uvodniku od 25.

april. Na ta dan so Francozi odšli. Veliko veselje je zavladalo v Idriji, a le malo časa. Na vse zgodaj je odšel oddelek, a ob 4 popoldne je prišel drugi. Ta pa je šel 27. februarja zapustil mesto.

Pri drugi invaziji je imel rudnik 1 milijon in pol škode. V obče se je tudi v tem času manj pridelalo, več žita ljudem odvzelo. Tudi so morali Idrijčani garnizijo sami preskrbovati, kar je zopet stalo 5038 gl. 392 kr.

Generali in višji častniki so stanovali na velikem trgu pri Črnem orlu — sedaj glavarstvo — in v hiši, kjer je sedaj kršč. gospodarsko društvo. Listina pravi: die beiden erarischen Wirtshäuser. — Drugi častniki so stanovali po stanovanjih uradnikov ali pri zasebnikih. Ljudje so veliko pretrpeli. Kar so za zimo pripravili, so Francozi porabili. Potem pa sovražniku ni bilo močeno nikoli ustreči. Bil je zelo drzen in silovit, zlasti po zmagah pri Unau in Austerlitzu. Po teh zmagah mu je zrasel greben in mislil je, da lahko zankazuje celenu svetu in da so ljudje na svetu le radi Francozov. Nekatere vzgledov: Rudnikarja tajnika Rippusa — so Francozi na javnem trgu napadli in ga s sebi mišljeno tako zdelali, da se ne zaveda, da je nezvesten sluga. Morali so ga prenesti v bližnjo hišo. (Dolge prih.)

Vesti iz Istre

Iz Sv. Lovreča Pazenatskega nam pišejo: Naš škof nam je, brž ko je bil izbran naš župni upravitelj, poslal drugega dušnega pastirja. Sedaj imamo v župniji, v kateri je 85 odstotkov prebivalcev jugoslovenske narodnosti, dva dušna pastirja, od katerih enega sploh ne razumemo, ker je Italijan in ne zna hrvatski. Drugi je sicer kri od naše krvi, a vzgojen je v sovražstvu in zaničevanju do nas. Ta mož vse prezira, kar je naše, prezira torej tudi naš jezik. V cerkvi je uvedel italijansko pridigo, da si ve, da ga nihče izmed vernikov ne razume. V zamseh vsem cerkvenim predpisom in krščanskim načelom govori stenam namesto vernikom. Da bi pa ne mogel med pridigo nič čez cerkve, da ta neverjetni duhovnik med pridigo zapreti cerkvena vrata. Pa še nekaj bi uleglo našega gospoda škofa zanimati. Del naših župljanov se more izpovedovati samo novodostemu duhovniku. Verniki ne razumejo svojega spovednika, spovednik pa ne njih. Lepa spoved!

Vesti iz Goriške

Iz Škrbine. Nam se zdi, gospod urednik, da ste že gotovo potegnili veliki črni križ čez našo Škrbino, ker niste že celo vrsto let dobili nobenih poročil in novic iz te kraške vasi. Res je, da pri nas ni več tistega življenja kot nekdanj, vendar ne smemo Škrbine se zapirati smrti. Upanje je, da naša vas, zopet oživi in da pojde po poti drugih že probujenih vasi. To nam priča lepo uspeša šolska veselica, ki se je vršila v nedeljo dne 24. aprila v tukajšnji šoli.

Nočemo na dolgo in široko obravnavati posameznih točk. Nočemo hvaliti in ne kritizirati. Pribiti hočemo le dejstvo, da je bil obširni program na splošno dobro in precizno izvajen, kar je pričalo dobrodušno odobravanje občinstva. Sodeloval je šolska mladina, ki je pokazala svojo dobro vzgojo, resnost in veselje za vse lepo in dobro. Šolska mladina, le dalje po začrtani poti, razvijaj in bistri svoj razum, navajaj srca k lepemu in dobremu, daj veselje odraslim in bodi up in nada svojega naroda.

Res lep in zabaven je bil ta dan. Zelim, da bi nam vodstvo šole kmalu zopet pokazalo naše otročice na odrdu domače umetnosti. Proti koncu naj še omenimo, da nas je veselo presenetil mladi ženski pevski zbor, ki je nastopil s pesmima »Na morju« in »Pozdrav«. Izvajanje je bilo lahko in točno, lepo doneče, glasovi mili in čisti. Ako upoštevamo, da se maloštevilni zbor (10 ljudi) vadi v petju šele 3 tedne, moramo reči, da je dosegel zbor zelo lepe uspehe. Zeleti bi bilo, da se imenovane mladičeve tudi ostala dekleta, ki imajo veselje do lepega petja. Upamo, da bomo imeli priliko, zopet videti na odrdu naš čili in mladi ženski pevski zbor.

Vstop je bil prost. Prostovoljni denarni prispevki znašajo 120 L, troški 20 L, čisti dobiček 100 L. S tem denarjem nakupi šolsko vodstvo šolske potrebščine za ubogo šolske otroke, ki bodo dobivali potrebščine brezplačno. Na tem mestu bodi izrečena srčna hvala vsem darovalcem in vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli k uspehu prireditve.

Hi koncu opozarjamo škrbinsko mladino na sledeče: Osebo sovražstvo, prepripi in pijančevanje nas vedejo k propasti in zaostalosti. Po- bratite se, bodite složni, lotite se resnega dela na vseh poljih in vedite, da nosite veliko odgovornost za zdrav razvoj naroda in človeške družbe.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Roma vokal ul. Mazzini. — Lastna palača.

Delišna glavica in rezervni zaliha K. št. 225.000.000

Izvršuje kreditno vse bančne in menajločne transakcije.

Uradne ure od 9-13

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremili k večnemu počitku našega nepozabnega

Ludovika Mislei

se tem potom najsrčneje zahvalujemo. Posebno se zahvalujemo pred. g. katehetu And. Azman za tolažila in gg. pevcem za ginjaive žalostinke.

POSTOJNA, 23. aprila 1921.

341 Rodbini Mislei-Stepančič.

MALI OGLASI

SPALNA orehova soba se proda radi selitve

za L. 3000. Ulica Coroneo 17, L. 737

GOSPODIČNA, večta slovenščine, hrvaščine,

ruštine, italijanščine, francosčine in nekaj

angleščine, išče mesta kot predavalca ali

spremljevalca otrok. Naslov pri upravnistvu. 730

IZVEZBAN strojni ključavničar išče službe v

mestu ali okolici. Naslov pri upravnistvu. 732

NOVA KROJACNICA v Postojni št. 201, Ko-

vačičeva hiša, sprejme vsako delo, ter ga iz-

vrši po najnižjem kroju. Priporoča se

udani Alojzji Grandič. 731

44 leten udovec, samostojen obrtnik, želi zna-

nja v svrhu ženitve z resnim delcem ali

udovo od 35—40 let. Le resne ponudbe pod

»Jesen« na upravnistvo. 729

POSTELJE s hrano se odda v via Giannastica

24, L. 728

MEBLIRANA soba se oda. Ženske izključene.

Via Boschetto 44, IV. 735

SPALNA soba, rdeča, fina, nova, psihe, bela

kuhinja z mramorjem se proda v ulici Zac-

caria 4 vrata 5. 736

POSTELJA in hrana se odda. S. Giacomo in

Monte 5, pritl. 734

HISA z lepim obdelanim vrtom in s 4 pro-

stori se proda v Sv. M. Magd. zg. 32, Iliaš. 733

VOZICEK za 1 konja, rabljen, se kupi. Ponud-

be pod »Vozicek« na upravnistvo. 727

TRGOVSKI POMOČNIK star 23 let, vešč hr-

vatskega, nemškega in nekaj italijanskega

jezika, ter v špecerij, železnini in manifik-

turni stroki išče primerne službe. Juraj

Abraomvič, Kozina. 726

HISE se upravljajo pod ugodnimi pogoji. Via

Madonnina 14, II. 3—6. 724

HISICA, 2 stanov. vrt, v krasnem položaju

blizu mesta se proda ugodna prilika. Via

Madonnina 4, II. 3—6. 725

PSICKI 5 tednov stari, dobri čuvaji, čitje pas-

me, se prodajo v via Piccardi 12, Susteršič. 722

ZGANJARNA F. Pečenko v Trstu, ul. Scala Bel-

vedere št. 1, prodaja na drobno in debelo pri-

vatna vipavska vina in teran, razno žganje in

sladke mešanice po zmernih cenah. Priporoča

se sl. občinstvu. 4

ZGANJE na drobno in debelo, posebno pristen

slivovec, dobite v žganjarni, ulica Trento 18.

Fran. Szollik, lastnik. 33

ZGANJARNO v ulici Media št. 22, kjer se dobi

vsakovrstno pristno žganje in razni likerji po

zmernih cenah, priporoča lastnica Marija Szollik.

JAVEN PLES se vrši v nedeljo 8. maja v Zir-

jah. V slučaju slabega vremena se prenese

na 22. maja. Svrala bo godba iz Herpelj. K

obilni udeležbi vabi mladina. 723

MOTOR na surovo olje in nafto Climax 25 HP

najnovšeje konstrukcije, in motor na nafto

12 HP, harmoniji, velik čebelnjak in drugo se

proda. A. Hreščak, Slivje, p. Materija. 705

KOLESA po L. 600 ter vse v to stroko spada-

joče predmete ima v zalogi po tovarniških

cenah Trgovina dvokolne in sivalnih strojev

Općine. 710

NJIVA s trtami in sadnim drevjem, zemljišča,

kamnelom, 4000 m², nad prosekno cesto v

Barkovljah, radi odhoda na prodaj. Poja-

nila v Barkovljah, Salita Contovello 776.

POROČNA soba nova za L. 2100.— ali posa-

mezne kose se prodajo v Campo Belvedere

št. 1, Semolich. 714

CEVLJARSKEGA vajenca sprejme takoj

Kosić v via Udine št. 65. 717

VELIKO POSESTVO obstoječe iz hiše z do-

bro ideo gostilno, gospodarskim poslopijem,

prvovrstnih njiv, travnikov za 11 glav živin-

ne, ter 17 oravov gozda, kakor tudi ves živ

in mrtev inventar, se radi takojšnje selitve

proda skupno ali posamezno. — Františka

Jan c — Col nad Vipavo. 717

VELIKA IZBIRA krasnih klobukov za birmo

po L. 90.— ima v zalogi modni salon, Corso

Garibaldi 15, III. 719

FOTOGRAF ANTON JERKIC, TRST, ulica Rina

(postna ulica) 24, Gorica, Corso Verdi (vrtna

ulica) št. 36 priporoča se svojim sorojakom. 35

KROJACNICA August Stular, ul. S. Francesco

D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobrotarna

krojavnica v Trstu. 23

NAZNANJAM slavnemu občinstvu, da sem poleg

delavnice odprla tudi salon za izgotovljene zim-

ske obleke in letne plašče ter raznovrstne ob-

leke. Priporočam se za obilen obisk. A. Mer-

molja Rieger, ulica Commerciale 3. 586

POUK: Angleškega, francoskega, italijanskega,

jugoslovenskega, nemškega jezika, slovnič,

konverzacija, korespondenca, stenografija;

trimesečni tečaji za odrasle; posebni tečaji

in ponavljanje za deco. Prestavljanje. Via

Boccaccio 3, vrata 14. 451

BRINJEVEC jamčeno naraven, v poljubni

mnžini, se dobi po zmerni ceni pri Fr. De-

kleva, Slavina p. Prestranek. 34

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi

kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini

drvenega trga). 25

KUHINJSKO in spbno pohištvo prodaja mizar

Via Torquato Tasso, vogal Via Udine 28.

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela in

poprave. 35

LEKARNA IN KEMIČNI LABORATORIJ V

SEZANI. Ribje olje prve vrste, kemično pre-

izkušeno. — Sirup R. za šibke in malokrvne

otroke. — Kroglice B. za malokrvne ženske.

— Švedske kapičice. — Mazilo za garje, (spe-

cialiteta). — Praška mast. — Tinktura in

obilj za kurja odesa. — Fluid za živino. —

Sestavljen mlečni kisel Kreosotov sirup, pri-

pravljen po posebnem receptu, preizkušeno

zdravilo za pljučne bolezni in katar di-

hala. — Vsakovrstna zdravila in specialita-

ta za ljudi in živino vedno v zalogi. —

Poštne pošiljave. 466

ALOJZIJ POVH

Trst, telefon št. 3-29

Piazza Garibaldi 3 (pri barju).

Največjo izbero daril za birmo

dobite samo v trgovini Piazza

Garibaldi št. 3, (prej Barriera)

Gentili & Križmančič

Trst — Via Mazzini št. 40 — Trst.

Velika skladišča manufakturne blaga. Velika izbena blaga

za moške in ženske obleke. Oprava za neveste. Drobniarje.

Na debelo (28) Na drobno

Lepak z debelimi črkami so nabili fašisti po goriskem mestu. Na tem lepaku objavljajo neko udanostno izjavo, ki so jo podali furianski poslanci s Faiduttijem na čelu že pred leti. S tem lepakom je šlo v prvi vrsti za to, da podčrtajo de Flegovo ime, ki ga kandidira popolare in ki je tudi podpisano pod izjavo. S tem so, bi dejali, otvorili volilni boj.

Za vojno so bili, pravi »Proletarec«, vsi, razen socialistov seveda. List, ki hoče bogati naše ljudstvo ob volitvah, naj si zapomni tole: Ko je izbruhnila svetovna vojna, smo zaman gledali na ono mogočno mednarodno organizacijo, da bo zastavila vse svoje sile in onemogočila vojno. Katera država bi se bila upala stopiti v vojno, če bi čutila, da je ogromna večina množice proti klanju. Ker so pa vedeli kapitalisti, s kom imajo opraviti, so začeli nevarno in krvavo igro in se tisti hip res niso urežali. To si ogledaj, »Proletarec« in ne meči blata na one, ki so ječali po ječah!

ZA NARODNI OBRAMBNI SKLAD

— V Trstu so darovali: dr. A. D. L. 150. Dr. J. C. din. 40. Franciška G. L. 15. Presvetli na prehodu L. 200. Krivič L. 5. N. N. din 5. Josip G. pri Sv. Jakobu L. 10.
— Nabrali so v Trstu: gospa Volčič L. 720, g. Minka L. 132, g. Katka L. 375. Simenova v Barkovljah nabrala L. 320. G. Olga in Milka nabrali na Proseku L. 210. Nabral Jaka Bazovec L. 50 in Karl Magdalenčan L. 50.
— Rocolci zložili L. 100.
— V Vodich v Istri nabral g. Alojz R. L. 110. Do danes izkazanih L. 34.217. — Skupaj L. 35.549 in 45 din.

DAROVİ

Za »Organizacijo oskrb. voj. sirot« je nabrala g. Marija Cokova 125 lir. Prispevali so: po 50 lir ga. Marija Petrič; po 10 lir ga. Cok Zupanova; po 5 lir g. Marija Cok, Ciril Valentič, Valentin Cok, Ana Pertot in L. I.; po 4 lire ga. Franciška Milič; po 3 lire g. Amalija Cok, Jelica Cok, Miro Presel, Mara Pečar, I. Zafred; po 2 lire g. Justa Bizjak, Josipina Kjuder, Franc Kjuder, Mihael Cok, Antonija Pečar, Anton Cok, Andrej Cok, Andrej Cok, Franc Glavin; po 1 liru Karl Cok. — Iskrena hvala vsem dobrotnikom.

Živila upraviteljske komisije

za teden od 1. do 7. maja 1921.

Na odmere:

Testenine: 30 dkg po 2'80 lir kg;
Koruzna moka: 40 dkg po 1'20 lir kg;
Riž: 50 dkg po 2'20 lir kg;
Sladkor: 50 dkg po 8'80 lir kg.

Posestniki ubožniških izkaznic imajo pravico samo do nakupa sladkorja.

Beli kruh se bo v tem tednu razdeljeval po istem načelu, kakor prejšnji teden.

Gospodarstvo

Kmetijska in vrtnarska gospodarska zadruga v Trstu opozarja vse svoje člane, ki rabijo sladkor za konzerviranje sadja, da to takoj javijo vodstvu zadruge, odnosno njenim podružnicam.

— Izvoz koruze iz Jugoslavije dovoljen. Ministrski svet je na svoji seji dne 25. t. m. dovolil svobodni izvoz koruze v vsaki količini, a izvoz ovsu v kontingentih.

— Gratis-delnice »Jugoslovenske banke«. Po vzorcu »Prve hrvatske štedionice« in »Hrvatske eskomptne banke« v Zagrebu je sklenil upravni odbor »Jugoslovenske banke« oddati svojim delničarjem zastoj po eno delnico na dve stari pod pogojem, da delničar subskribira še eno delnico po ceni 200 K za komad.

Sviciarski tečaj.

ZENEVA, 29. Lira 27'525, marka 8'725, av. krona 1'50, angl. funt 22'65, fr. frank 43'60, dolar 5'72.

FILATELISTI.

Jugoslovenske rabljene poštne znamke 20.000 komadov prodam en bloc. — Pojasnila daje Mazzieri, via Felice Venezian 28, III. od 1-3.

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV

dežnikov, belih in pisanih, žepnih robcev, možkih nogavic itd.

R. EVENKEL, Trst, Corso V. E. III. št. 24

TVRDKA ALARICO LANTSCHNER

Lastnik UGO de VISINTINI
Trst Via Roma 28 (blizu Poste Telefon 198)

Delavnica za popraviljanje koles. Zaloga mot. koles in potrebščin. — Pnevmatiki za kolesa, motorna kolesa in avtomobile.

— Zastopstvo koles »STUCCHI« —

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogel Via Nuova-S. Caterina.
Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, žamet, ba-hant, svile, etamina ter raznih predmetov za okras oblik. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

Povečanja

od 10 L naprej samo v

Fotograficnem zavodu DAGUERRE
Corso Vittorio Emanuele št. 39

ODLIKOVANI ZAVOD ZA VRTNARSTVO IN CVETLIČARSTVO

Via Michelangelo Buon. št. 718 M. GERMANN, Trst, Via Roma št. 3 Telefon št. 12-49

Nasadi v Redipulji pri Ronkih. — Semena za vrtove krmo, travo, deteljo in cvetlice vseh vrst. — Sadni čebulček. — Sadna drevesa, sadike jagod in špargljeve.

Maline, kresno grozdjice (ribez). Trtne sadike za namizno grozdje.

Ceniki zastoj.

292

Pošiljatve v tu- in inozemstvo.

Velika zaloga in tovarna pohištva
A. JUG — Trst
Tovarna ulica sv. Martiri št. 21
Zaloga ul. sv. Lucija 5 in ul. dei Fabbri 10
Velika zaloga spalnih in jedilnih sob, kuhinjskega pohištva kakor tudi drugih predmetov.
Delo solidno. Cene zmerno.

A. De Masi & G. Sferza

Mavricija Wackvitza naslednik

Trst, ul. Torre bianca 32. Telefon 29-83

Velika izbira majoličnih in železnih peči, ekonomskih ognjišč in štedilnikov. — Izbira majoličnih plošč za kuhinje, kopeli in closet

Zaloga cementa, cementnih plošč, pečic, raznjev, vratice iz litega železa vsake velikosti 13

Kmetijska in vrtnarska gospodarska zadruga

— v Trstu — 340

Telefon št. 36-75, ulica Rafineria št. 7

ima v zalogi raznovrstno blago kakor: modro galico, žveplo, tobačni ekstrakt, umetna gnojila, različna semena, otrobi, oves, koruzno moko za živino, sezamove tropine, raznovrstno poljedelsko orodje in stroje, kose znamka »Merkur«, bodo v najkrajšem času na razpolago po ugodni ceni.

Kose »Vulkan«, so že v zalogi.

Zadružna skladišča: ul. Rafineria št. 7 in ul. Tesa št. 7. — Blago se dobi tudi pri podružnicah v Kopru, Plavjah, Skotijah, Dekanah, Klancu, Avberu, Prestranku, Sv. Petru na Krasu, Saležu, Opčinah, Gropadi, Stanjelu, Padričah, Boljancu, Dolini, Loki, Črnomestu in Lovranu.

Zadružna mlekaria v ul. Salice št. 21. Razprodaja vina na drobno in debelo v ulici Rafineria št. 3. — Kmetje pomagajte si sami, ker drugi vam ne bo pomagal. — Poslužujte se edinele pri Kmetijski in vrtnarski gospodarski zadrugi. — Novi člani se sprejemajo vedno, zadružni delež je 20 L in vstopnina 1 L.

KOŽE USNJE

ter vsi v čevljarstvo obrt spadajoči predmeti

ulica Udine št. 49

(prej Belvedere)

Priporoča se

(27)

F. CINK

PFAFF Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški vzorci Seldel & Neumann in Singer & Gast & Gasser
Bogata zaloga vseh potrebnih Mehaničnih delavnic za vsako popraviljanje.
Trst, ul. Campanile 19

— TVRDKA —

DEBIASIO & DOMENIS

Trst, ul. Coroneo 13, tel. 12-34

se priporoča cenj. gg. odjemalcem, trgovcem in gostilničarjem za ugoden nakup

ČEŠKE STERLENINE

Porcelan, lončevina, cilindri, raznovrstne steklenice, kozarci za vino, pivo in žganje, šipe, raznovrstne svetiljke in drugo kuhinjsko posodo, vse po konkurenčnih cenah. 33

ZA BIRMO!

Srebrne ure z verižico od L. 85.— naprej

Srebrne ure z zlato verižico od L. 200.—

Zlate ovratne verižice s priveškom od L. 85.—

Dvojne zlate verižice od L. 200.—

Srebrne torbice in vsa druga zlatanina in srebrnina po najnižjih cenah samo v prodajalni

FRANCESCO BUDA 331

Trst — Via Scalinata 1 — Trst

Pozor na naslov!

ÖHLER

prodaja po novih,
do sedaj neobičajnih cenah

Bombaževina

Beneški crépe moderne risbe . . . Lir 2.80
Modro tiskana, 70 cm debela . . . " 3.50
Voile 70 cm pisan in barvan . . . " 3.90
Švicarski batist vezan . . . " 6.90

Perilo

Madapolam močne vrste . . . " 3.—
Platno za družinsko rabo 30 cm znane trvdke . . . " 4.—
Platno za rjuhe 150 cm . . . " 10.—

Svilene

Pongis 60 cm v vseh barvah . . . " 7.50
Messaline 45 cm v vseh barvah . . . " 8.50
Svilen foulard 100 cm pisan in barvan . . . " 35.—

Volnenina

Sivo blago 100 cm pol volne . . . " 5.80
Švedsko blago 150 cm bogata izbera . . . " 12.—
Blago za moške obleke 140 cm sama volna . . . " 24.—

Občezn. podlaga (saglia) Öhler

130 cm iz same volne, v najnovejših modnih barvah izdelana izjemno za našo trvdko v največji italijanski tovarni

Lir 35.—

Moško perilo

Mehki ovratniki vseh števil . . . Lir 2.—
Robci moški in ženski, 1/2 ducata . . . " 9.—
Barvane srajce, lastnega izdelka . . . " 20.—

Nogavice in rokavice

Moške nogavice najboljše vrste v vseh barvah . . . " 3.90
Ženske svilene nogavice . . . " 15.—
Ženske irhaste rokavice . . . " 14.50

Izdelano blago

Ženski plašči zadnji uzorei . . . " 250.—
Tailleur . . . " 350.—
Površniki (Alpakas) . . . " 180.—

Klobuki

Moški klobuki v vseh barvah . . . " 18.—
Ženski, krasne oblike L. 8.—, 15.— " 22.—
Otroški L. 5.—, 7.50 . . . " 10.—

Potne potrebščine

Kovčeki (Vulkan) 34/55, L. 65.—, " 95.—
38/65 . . . " 95.—
Torbice iz posrebrnjene alpake . . . " 95.—

Dišave

Dve velikanski partiji dišečega mila —,30.

□□□

TRST
Corso V. Em. III.
št. 16

ÖHLER

TRST
Corso V. Em. III.
št. 16